

תחושת הריחוק מרבנו של עולם והעלבון והבושה מעוונותיו היא תשובה גדולה שצריכה לשמח

1. כב - מעוט האמונה בתפלתו, שבא לא מפני חוסר אמונה בהשגחה האלהית ח"ו אלא מפני דכאות לבו מרוב עוונותיו **ועוצם שברון רוחו בתשובתו*** (הוא אינו מאמין בתפילתו שלו שיש לה כח לפעול אחרי שהוא מלא עוון ומתוך כך יאוש), סופה שתתהפך לאמונה עליונה ואדירה, בימין ד' רוממה, שתעשה נפלאות גדולות בעזרת ה' יתברך המדריך עניים במשפט ומלמד עניים דרכו.

* 'זבחי אלקים רוח נשברה' (תהילים נא, יט')

2. התפשטות הרצון בתפילה - אורות הקודש, מוסר הקודש, לה'

התפלה היא פעולה ממש, ככל פעולה שהטבע שלה מורגש. אמנם הכל תלוי בגודל קדשו של הרצון (חוזק הרצון לנושא שמתפלל) היחידי של המתפלל, ושל התוכן האלהי הממלא את נשמתו (איזה דומננטיות תופס הענין האלקי בהיותו), ותפלתן של צדיקים עושה מהפכה גדולה לטובה, בערכי העולם כולו. מה עתה (קלשון) זה מהפך את התבואה בגורן, אף תפלתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקדוש ברוך הוא ממדת רגזנות למדת רחמנות.

3. כג - אם אדם נשפל כ"כ בדעתו, עד שמרוב מרירות נפשו על עוצם ירידתו המוסרית, בכל חטאתיו, איננו יכול להרים ראש לעסוק בתורה ובמצות, בישובו של עולם ובחברת הבריות, במנוחה ושמחת נפש בריאה, צריך הוא לשים אל לבו, כי מדכאות לב כזאת על כל עוונותיו הרי הוא ודאי באותה שעה בעל-תשובה גמור, וא"כ כבר שגבה מעלתו, ויוכל להניח דעתו ולשוב לשמחתו וחדות רוחו ולעסוק בכל הטוב מתוך לב שקט ושמח, כי טוב וישר ד'. (על כו יורה חטאים בדרך)